

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

Освітньо-професійна програма

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю

014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка
протокол № 8

від «25» березня 2024 року

Голова вченої ради

Ректор Юрій ЛЯННОЙ

Суми 2024 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю
014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри біології та методики навчання біології

Протокол № 10 від « 14 » березня 2024 р.

Завідувач кафедри Юлія ЛИТВИНЕНКО

« 14 » березня 2024 р.

Ухвалено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

Протокол № 5 від « 15 » березня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії
природничо-географічного факультету Людмила МІРОНЕЦЬ

Перший проректор Любов ПШЕНИЧНА

Начальник
центру забезпечення якості вищої освіти Оксана ОДІНЦОВА

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія галузі знань 01 Освіта / Педагогіка розроблена та внесена кафедрою біології та методики навчання біології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія зі змінами від 29.12.2023 р., Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019, № 519 від 25.06.2020 та Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України №2736 від 23.12.2020 р.

Розробники

**Москаленко Микола
Павлович**

кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології та методики навчання біології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, гарант освітньої програми

Члени робочої групи

**Міронєць Людмила
Петрівна**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри біології та методики навчання біології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

**Усик Дмитро
Борисович**

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

**Єрмакова Наталія
Олександрівна**

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

**Дерев'янку
Юлія Олександрівна**

вчитель біології Комунальної установи Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 7 імені Максима Савченка Сумської міської ради, вчитель І категорії, старший вчитель

**Пасько Валерія
Олександрівна**

студентка 4 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Рецензенти:

Наталія БОРДЮГ - доктор педагогічних наук, професор, директор комунального закладу позашкільної освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр» Житомирської обласної ради

Людмила ДОЛГОПОЛА - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри природничих дисциплін і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі

Інна МАЗОХА - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та практичної психології, Ізмаїльський державний гуманітарний університет

1. Профіль освітньо-професійної програми
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка; Природничо-географічний факультет, Кафедра біології та методики навчання біології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – бакалавр. Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Вчитель біології. Вчитель інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей. Психолог.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому – одинарний. На базі повної загальної середньої освіти 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців. На базі ступеня «молодший бакалавр» (ОКР «молодший спеціаліст») можуть бути перезараховані не більш ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих у межах попередньої освітньої програми.
Наявність акредитації	Відсутня
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта; ОР молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст.
Мова(и) викладання	Українська.
Термін дії освітньої програми	31 вересня 2024 року.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2024
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка бакалаврів середньої освіти з біології, які володіють фундаментальними знаннями	

та практичними навичками в галузі освіти, здатних здійснювати підготовку конкурентоспроможного фахівця в галузі середньої освіти, психології, що володіє необхідними компетентностями для ефективної реалізації основних видів професійної діяльності психолога (психодіагностичної, психокорекційної, психоконсультативної, просвітницько-профілактичної) в різних сферах життєдіяльності з врахуванням потреб і запитів сучасного ринку праці регіонального та загальнодержавного масштабу.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність 014 Середня освіта. Предметна спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Блок обов'язкових навчальних дисциплін становить 147 кредити ЄКТС, з них дисципліни циклу загальної підготовки становлять 22 кредити ЄКТС, циклу професійної підготовки – 125 кредити ЄКТС. Блок вибірових навчальних дисциплін становить 60 кредитів ЄКТС. На практичну підготовку відводиться 27 кредитів ЄКТС, курсові роботи – 6 кредитів, підсумкову атестацію – 3 кредити.
Орієнтація освітньої- професійної програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів має академічну та прикладну спрямованість і зорієнтована на теоретико-практичну підготовку вчителів біології та інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей, психологів. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та фахових компетентностей, необхідних для виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі сучасної освіти (за предметною спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), педагогіки та методик їх навчання, психології.
Основний фокус освітньо- професійної програми та спеціалізації	Освітньо-професійна програма забезпечує загальну академічну освіту за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Програма спрямована на здобуття компетентностей в галузі загальної середньої освіти, педагогічних технологій та методики майбутніми бакалаврами середньої освіти. Разом з класичною підготовкою вчителя, ОП фокусується на вивченні сучасних технологій, методів, прийомів і засобів в галузі практичної психології, опануванні специфічного надання психологічної допомоги особам різного віку у закладах вищої освіти; дошкільної та загальної середньої освіти; державних та неурядових організаціях; інклюзивно-ресурсних центрах; центрах медико-психологічної та соціально-психологічної реабілітації. <i>Ключові слова: освіта, середня освіта, бакалавр середньої освіти, вчитель, біології, інтегровані курси, природнича освітня галузь, соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь, педагогіка, психологія, методика навчання, психологічні закономірності, психічне життя, психологічні технології.</i>
Особливості програми	Акцент в освітній програмі зроблено на практичному аспекті професійної діяльності, набутті відповідних компетентностей та програмних результатів фахівцями, що зумовлює її унікальність. Набуті компетентності та програмні результати навчання забезпечують випускникам можливість працевлаштування у державних та приватних закладах освіти і установах, пов'язаних з наданням психологічної допомоги, а також продовження навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Програма передбачає багатопрофільну підготовку фахівців – вчителя біології та інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей, психолога на засадах компетентнісного, особисто орієнтованого та діяльнісного підходів з використанням продуктивних та інтерактивних методів навчання. Акцент робиться на актуальні технології навчання біології та інтегрованих курсів природничої та соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей, здійснення організації та проведення освітньої діяльності. Програма ґрунтується на

	сучасних наукових знаннях про цілі і цінності психологічної освіти, традиційні та інноваційні підходи до навчання у ЗВО, враховує компетентісний підхід в освіті. Освітня програма передбачає різні види практичної підготовки вчителя біології, інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей, психолога: навчальної (польова з біології, педагогічна з біології та інтегрованих курсів), виробничої (психологічна, педагогічна з біології та інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей), і робить можливим формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти через вибір дисциплін з каталогу вибіркових дисциплін.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	I. Код ЗКППТР 25157. Вчитель середнього навчально-виховного закладу (біології; інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей) II. Код ЗКППТР 24459. Психолог
Подальше навчання	Випускники мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти та набувати додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітній процес побудований на принципах студентоцентрованого навчання з урахуванням особистісноорієнтованого, компетентісного, когнітивно-візуального підходів. Форми навчання: аудиторні (лекції, семінари, практичні і лабораторні заняття), позааудиторні (консультації, самостійна робота), елементів індивідуальної наково-дослідної діяльності (проектні роботи, конференції), біологічні і психологічні практики, курсові роботи. Методи навчання: традиційні та інноваційні; евристичний, діалоговий, проблемно-пошуковий, дослідницький, метод проектів, методи активного і інтерактивного навчання, методи моделювання, ігрові методи.
Оцінювання	Оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної роботи ведеться за національною чотирирівневою шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та 100-бальною шкалою за системою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Види контролю: поточний, модульний, тематичний, підсумковий, самоконтроль. Форми контролю: тести, усне/письмове опитування, презентації, заліки, іспити (усний/письмовий), захист курсових робіт, звіти з практики, кваліфікаційний іспит з біології та методики навчання біології, комплексний кваліфікаційний іспит з інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей, психології та педагогічних дисциплін.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	IK. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузях освіти, психології, педагогіки й методики середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та психології і характеризується комплексністю та невизначеністю психолого-педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність) ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна

	<p>компетентність)</p> <p>ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність)</p> <p>ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети та працювати в команді (лідерська компетентність)</p> <p>ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості(підприємницька компетентність)</p> <p>ЗК 6. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (суспільнознавча, технологічна та валеологічна компетентності).</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності.</p> <p>СК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання біології та інтегрованих курсів природничої та соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння з біології; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати у здобувачів освіти критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів біології на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів; оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі; самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК 4. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>СК 5. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК 6. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; організовувати та</p>

	<p>надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).</p> <p>СК 7. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично - просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу; здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.</p> <p>СК 8. Проектувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>СК 9. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу вивчення біології та інтегрованих курсів природничої та соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей; планувати освітній процес</p> <p>СК 10. Організаційна компетентність як здатність: організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій.</p> <p>СК 11. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів</p> <p>СК 12. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі та різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; використовувати інновації у професійній діяльності; визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.</p> <p>СК 13. Фахова психологічна компетентність як здатність: оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел; використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження; аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема, внаслідок війни); здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту; здатність дотримуватися норм психологічної професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Знання:	<p>ПРЗ 1. Знати біологічні терміни та поняття.</p> <p>ПРЗ 2. Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки, орієнтується на її сучасні досягнення.</p> <p>ПРЗ 3. Знати рівні організації живої матерії, особливості їх будови та функціонування, взаємозалежність між особливостями будови та процесами життєдіяльності живих організмів.</p> <p>ПРЗ 4. Знати особливості будови клітин представників усіх царств живого.</p> <p>ПРЗ 5. Знати систематичні категорії та класифікацію представників усіх царств живої природи, в тому числі використовує визначники для ідентифікації рослинного чи тваринного організму.</p>

	<p>ПРЗ 6. Розуміти онтогенетичні зв'язки між представниками живої природи, сутність гіпотез виникнення життя на планеті Земля.</p> <p>ПРЗ 7. Знати сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання біології та інтегрованих курсів природничої та соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей у закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРЗ 8. Знати теоретичні основи процесів навчання, виховання і розвитку особистості учнів закладів загальної середньої освіти.</p> <p>ПРЗ 9. Знати ознаки безпечного освітнього середовища; основи безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, збереження фізичного та психічного здоров'я.</p> <p>ПРЗ 10. Знати індивідуальні особливості учнів (вік, здібності, інтереси, потреби, мотивація, можливості, досвід тощо), їх вплив на засвоєння навчального матеріалу та успішну соціалізацію.</p> <p>ПРЗ 11. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонує шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПРЗ 12. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПРЗ 13. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних психологічних завдань.</p> <p>ПРЗ 14. Обґрунтовувати власну позицію, робить самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p>
<p>Уміння:</p>	<p>ПРУ 1. Уміти самостійно проводити уроки, вибирати та застосовувати продуктивні технології, методи, прийоми, форми та засоби навчання.</p> <p>ПРУ 2. Уміти застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології та інтегрованих курсів природничої та соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей для пояснення будови, властивостей і особливостей процесів життєдіяльності живих організмів, встановлювати взаємозалежність між будовою та функціями живих об'єктів.</p> <p>ПРУ 3. Уміти застосовувати класифікацію живої природи, її таксономічні категорії.</p> <p>ПРУ 4. Уміти виконувати біологічні експерименти та дослідження як засіб навчання та для вивчення сутності біологічних процесів, явищ.</p> <p>ПРУ 5. Аналізувати будову та функції живих об'єктів та пояснювати принципи життєдіяльності на основі біологічних, хімічних, фізичних теорій.</p> <p>ПРУ 6. Характеризувати особливості функціонування живої природи у взаємозалежності зі середовищем існування, розкриває механізми адаптації організмів.</p> <p>ПРУ 7. Уміти розв'язувати біологічні задачі генетичного, екологічного, біофізичного та біохімічного змісту.</p> <p>ПРУ 8. Уміти застосовувати методичні підходи і сучасні технології навчання біології та інтегрованих курсів природничої та соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.</p> <p>ПРУ 9. Уміти організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил: вживати заходів щодо запобігання та протидії булінгу, різним проявам насильства серед учнів та інших учасників освітнього процесу; проводити профілактичні заходи, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я учнів.</p> <p>ПРУ 10. Уміти планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та інших особливостей учнів (їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду); складати індивідуальну програму розвитку та/або індивідуальний навчальний план учнів.</p>

	<p>ПРУ 11. Уміти застосовувати методи роботи, навчальні матеріали та завдання для розвитку пізнавальної діяльності учнів; створювати умови формування мотивації учнів до навчання; використовувати стратегії, що заохочують учнів до ефективної взаємодії.</p> <p>ПРУ 12. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПРУ 13. Формулювати мету, завдання дослідження, володіє навичками збору первинного матеріалу, дотримується процедури дослідження.</p> <p>ПРУ 14. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулює аргументовані висновки.</p> <p>ПРУ 15. Презентувати результати власних психологічних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПРУ 16. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечує ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни);</p> <p>ПРУ 17. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p>
Комунікація	<p>ПРК 1. Організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі закладу загальної середньої освіти, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРК 2. Проявляти готовність консультувати колег з особливостей набуття та використання біологічних знань, донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики; володіє основами професійної мовленнєвої культури.</p> <p>ПРК 3. Формулювати думку логічно, доступно, дискутує, обстоює власну позицію, модифікує висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p>
Відповідальність та автономія	<p>ПРА 1. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах, формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ПРА 2. Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.</p> <p>ПРА 3. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).</p> <p>ПРА 4. Знати, розуміти та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Освітньо-професійну програму Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія забезпечують науково-педагогічні працівники, психологи, які мають відповідну кваліфікацію, достатній стаж роботи, свідоцтва про підвищення кваліфікації і для яких встановлено відповідність чинним ліцензійним умовам.</p> <p>Практико-орієнтований характер освітньо-професійної програми передбачає широку участь фахівців-практиків, що відповідають профілю програми, що підсилює зв'язок теоретичної та практичної підготовки. Усі викладачі раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації</p>
Матеріаль	Наявна матеріально-технічна база відповідає ліцензійним умовам і дозволяє

но-технічне забезпечення	забезпечити успішну організацію освітнього процесу за ОПП. В освітньому процесі використовуються навчальні приміщення для проведення лекційних, лабораторних та практичних занять, навчально-науковий центр «Ботанічний сад СумДПУ ім. А.С.Макаренка», біостаціонар «Вакалівщина», зоологічний музей, гербарій, виваріум, комп'ютерні класи. Для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів наявні спеціалізовані комп'ютерні класи з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим доступом до інтернет-мережі. Бібліотека акумулює наукову та навчальну літературу й періодичні спеціальні видання, необхідні для самостійної роботи студентів. Наявні читальні зали з вільним доступом до Інтернет. Університет має різнопланову соціально-побутову інфраструктуру (гуртожитки, їдальню, актову залу, спорткомплекс, стадіон, басейн, медпункт, психологічну службу). Наявні навчальні приміщення з комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням, наукові та навчальні лабораторії з окремих розділів біології, устаткування, необхідне для реалізації освітньо-професійної програми. Наявне спеціальне лабораторне обладнання: мікроскопи, йономіри, терези, термостати, автоклав, сушильні шафи, муфельні печі та ін.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчально-методичне забезпечення: робочі програми усіх навчальних дисциплін; програми навчальних і виробничих практик; методичні матеріали для практичних та лабораторних занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисциплін; методичні рекомендації з виробничої практики. Для підготовки до навчальних занять є навчальні посібники, методичні вказівки для практичних та самостійних робіт, підручники, монографії, збірники наукових праць. Інформаційне забезпечення: наявність навчальної, наукової, науково-методичної літератури, фахових періодичних видань у бібліотеці (у тому числі в електронному вигляді), доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою; офіційного веб-сайту навчального закладу. Додатково використовуються авторські розробки (методичні рекомендації, посібники) викладачів, електронні навчальні курси на платформі Moodle. Офіційний веб-сайт Університету (https://sspu.edu.ua) містить інформацію про освітні програми, перелік дисциплін даної спеціальності, каталог вибіркових дисциплін, навчальну, наукову й виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний доступ до ресурсів ОПП на сайті випускової кафедри.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Право на участь здобувачів вищої освіти у програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване на підставі укладених договорів із вітчизняними закладами вищої освіти та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Міжнародна кредитна мобільність	Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод / договорів із закордонними закладами вищої освіти та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Громадяни інших держав приймаються на навчання за освітньо-професійною програмою Середня освіта (біологія та здоров'я людини). Психологія на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених цими договорами, а також договорів, укладених освітнім закладом із зарубіжними освітніми закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів у межах ліцензованого обсягу акредитованої спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки.

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумково- го контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
<i>1.1. Цикл загальної підготовки</i>			
OK1.1.	Історія та культура України	4	Екзамен
OK1.2.	Українська мова за професійним спрямуванням	4	Екзамен
OK1.3.	Інформаційно-комунікаційних технології	3	Залік
OK1.4.	Фізичне виховання	4	Залік
OK1.5.	Іноземна мова	7	Залік
Всього за цикл:		22	
<i>1.2. Цикл професійної підготовки</i>			
OK2.1.	Психологія	6	Екзамен
OK2.2.	Педагогіка	8	Екзамен
OK2.3.	Основи інклюзивного навчання	3	Залік
OK2.4.	Цитологія з основами гістології та ембріології	5	Залік
OK2.5.	Мікробіологія з основами вірусології	5	Екзамен
OK2.6.	Мікологія	4	Залік
OK2.7.	Ботаніка	8	Залік
OK2.8.	Зоологія	8	Залік
OK2.9.	Анатомія людини	6	Екзамен
OK2.10.	Загальна екологія	4	Залік
OK2.11.	Вступ до спеціальності психологія	6	Екзамен
OK2.12.	Психодіагностика	6	Екзамен
OK2.13.	Основи наукових досліджень	3	Залік
OK2.14.	Молекулярна біологія з основами біотехнології	5	Екзамен
OK2.15.	Методика навчання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека, добробут»	3	Залік
OK2.16.	Фізіологія людини з основами здоров'я людини	6	Екзамен
OK2.17.	Патопсихологія	4	Екзамен
OK2.18.	Екосистемологія	4	Залік
OK2.19.	Фізіологія рослин	5	Залік
OK2.20.	Методика навчання біології	6	Екзамен
OK2.21.	Методика навчання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі	4	Екзамен
OK2.22.	Основи психокорекції з практикумом	6	Залік
OK2.23.	Еволюційне вчення	5	Залік
OK2.24.	Генетика з основами селекції	5	Екзамен
Всього за цикл:		125	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		147	
2. Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми			
ВБ2.1-2.15.	Вибір із загального переліку	60	Залік

Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
3.Практична підготовка			
ППЗ.1.	Польова практика з біології	6	Залік
ППЗ.2.	Педагогічна практика (пропедевтична в ЗЗСО)	3	Залік
ППЗ.3.	Виробнича психологічна практика	6	Залік
ППЗ.4.	Виробнича педагогічна практика з біології та інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей у ЗЗСО	9	Залік
Всього за цикл практичної підготовки:		24	
4.Курсові роботи			
ОК4.1.	Курсова робота з біології і методики навчання біології	3	
ОК4.2.	Курсова робота з психології	3	
Всього за курсові роботи:		6	
5. Підсумкова атестація			
ПА5.1.	Кваліфікаційний іспит з біології і методики навчання біології	1,5	
ПА5.2.	Комплексний кваліфікаційний іспит з інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей, психології та педагогічних дисциплін	1,5	
Всього за підсумкову атестацію:		3	
Загальний обсяг освітньо-професійної програми		240	

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться у формі кваліфікаційного іспиту з біології і методики навчання біології та комплексного кваліфікаційного іспиту з інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей, психології та педагогічних дисциплін.

Завершується видачею документів встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Вчитель біології. Вчитель інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей. Психолог.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4.1. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ІК	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8	СК 9	СК 10	СК 11	СК 12	СК 13	
ОК1.1	+	+	+	+				+		+											
ОК1.2		+	+	+				+		+			+						+		+
ОК1.3			+		+	+				+			+	+					+		+
ОК1.4					+	+	+			+			+	+	+						
ОК1.5	+	+	+		+			+		+									+		+
ОК2.1	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+									+
ОК2.2	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+									
ОК2.3	+	+	+		+		+	+	+		+	+	+							+	
ОК2.4	+	+	+			+		+													
ОК2.5	+	+	+			+															
ОК2.6	+		+		+												+	+	+		
ОК2.7	+		+		+												+	+	+		
ОК2.8	+		+		+									+							
ОК2.9	+		+											+			+	+			
ОК2.10	+		+							+											
ОК2.11	+		+		+	+					+										+
ОК2.12	+		+	+	+	+				+	+	+									+
ОК2.13	+	+			+	+				+										+	
ОК2.14	+	+			+	+		+	+											+	
ОК2.15	+	+	+	+			+	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+
ОК2.16	+		+											+				+	+		
ОК2.17	+		+		+						+		+								+
ОК2.18		+	+	+						+					+						
ОК2.19	+		+															+			
ОК2.20	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+
ОК2.21	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+
ОК2.22	+	+	+	+	+						+	+									+
ОК2.23	+	+	+		+	+			+	+										+	
ОК2.24	+	+	+		+	+			+	+				+							
ПП3.1	+		+		+				+	+							+	+			
ПП3.2	+	+	+	+	+		+				+	+									
ПП3.3	+	+	+	+	+	+					+	+	+	+							+
ПП3.4	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ОК4.1	+				+				+										+		
ОК4.2	+				+	+					+						+				+
ПА5.1	+		+		+	+			+					+			+		+	+	
ПА5.2	+	+	+			+			+		+									+	+

4.2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми

	ПРЗ 1	ПРЗ 2	ПРЗ 3	ПРЗ 4	ПРЗ 5	ПРЗ 6	ПРЗ 7	ПРЗ 8	ПРЗ 9	ПРЗ 10	ПРЗ 11	ПРЗ 12	ПРЗ 13	ПРЗ 14	ПРУ 1	ПРУ 2	ПРУ 3	ПРУ 4	ПРУ 5	ПРУ 6	ПРУ 7	ПРУ 8	ПРУ 9	ПРУ 10	ПРУ 11	ПРУ 12	ПРУ 13	ПРУ 14	ПРУ 15	ПРУ 16	ПРУ 17	ПРК 1	ПРК 2	ПРК 3	ПРА 1	ПРА 2	ПРА 3	ПРА 4				
ОК1.1								+						+	+										+	+							+		+	+						
ОК1.2								+						+	+											+		+						+		+	+					
ОК1.3									+				+	+	+											+		+								+	+					
ОК1.4								+	+	+					+									+	+										+		+	+				
ОК1.5								+		+					+											+	+								+		+	+				
ОК2.1											+	+	+	+												+	+		+	+						+				+		
ОК2.2								+	+	+				+											+	+									+		+	+				
ОК2.3								+	+															+	+										+		+	+	+			
ОК2.4	+	+	+	+										+		+		+																+				+				
ОК2.5	+		+											+																				+								
ОК2.6	+		+														+			+	+													+			+	+				
ОК2.7	+		+														+			+	+																					
ОК2.8	+	+	+	+	+	+										+		+		+	+																					
ОК2.9	+		+							+									+						+	+																
ОК2.10	+	+	+		+											+		+																		+						
ОК2.11											+	+		+															+				+			+			+	+		
ОК2.12											+	+	+	+														+				+				+			+	+		
ОК2.13	+	+	+	+									+			+		+	+				+													+	+					
ОК2.14	+	+	+	+									+			+		+	+				+													+	+					
ОК2.15							+		+	+			+	+	+	+							+	+	+	+			+	+			+		+	+	+					
ОК2.16	+		+						+										+				+	+	+	+																
ОК2.17											+	+	+	+															+				+	+			+			+	+	
ОК2.18	+	+	+			+											+		+				+														+			+	+	
ОК2.19	+		+											+																							+					
ОК2.20							+	+	+	+			+		+								+	+	+	+								+		+	+			+		
ОК2.21							+	+	+	+			+		+								+	+	+	+									+		+	+			+	
ОК2.22											+		+	+																			+	+			+			+	+	
ОК2.23	+	+	+	+		+									+	+	+			+																	+	+			+	
ОК2.24	+	+	+										+		+								+														+	+				
ПП3.1	+				+				+						+	+	+	+	+	+								+														
ПП3.2								+	+	+					+								+	+	+	+																
ПП3.3											+	+	+																+	+							+				+	
ПП3.4							+	+	+	+			+	+									+	+	+	+								+		+	+	+		+		
ОК4.1		+					+	+						+									+			+									+		+					
ОК4.2										+		+	+															+	+								+					
ПА5.1	+	+	+	+		+	+		+					+	+				+	+	+	+	+	+	+	+										+	+					
ПА5.2							+		+		+		+															+			+						+			+		